

УДК 327(479.24):[327.7:327.51(1-11)]

СУЧАСНА ПОЗИЦІЯ АЗЕРБАЙДЖАНУ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Ігор Зінько, Петро Байковський

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська 1, м. Львів, Україна, 79000, тел. (032)2394656,
e-mail: igor_zinko@ukr.net, baykovskyy@gmail.com*

Визначено систему чинників, які формують зовнішньополітичний інтерес, пріоритети та політику Азербайджанської Республіки у міжнародних організаціях. Зокрема, досліджено вплив нагірнокарабаського конфлікту на сучасний стан вірмено-азербайджанських відносин та посередницьку роль міжнародних організацій у їхньому врегулюванні. Відстежується намагання Азербайджану використати інструменти та механізми міжнародних організацій з метою зміцнення демократичних устоїв управління, утвердження верховенства права та прав людини, що було більш помітним у минулі роки. Зазначено, що у вирішенні питань територіальної цілісності співробітництво з ООН та ОБСЄ залишається недостатньо ефективним.

Проаналізовано організаційні заходи та інституційні механізми євроінтеграційної політики Азербайджану, які реалізуються в межах програми ЄС Східне партнерство. Відстежено вплив останніх політичних подій в Азербайджані на позицію країни у міжнародних організаціях. Зокрема, відзначено реакцію міжнародних організацій на згорання в країні демократичних процесів, відсторонення від програм поглиблення співробітництва з ЄС, що значною мірою посилювалося упродовж останнього року.

Ключові слова: міжнародні організації; національний інтерес; права людини; верховенство права; ООН; ОБСЄ; Рада Європи; ЄС; Східне партнерство; СНД.

Після розпаду Радянського Союзу 1991 року усі молоді держави намагалися якнайшвидше стати членами якомога більшої кількості міжнародних організацій та використати механізми членства у них на зміцнення своїх зовнішньополітичних пріоритетів, але насамперед заручитися гарантіями непохитності суверенітету та територіальної цілісності. Таку стратегічну мету переслідувала й *Азербайджанська Республіка (АР)*, яка до цього часу практично не мала самостійного досвіду представництва у міжнародних організаціях. Незважаючи на те, що з часу здобуття незалежності Азербайджан заручився підтримкою дружньої Туреччини, однак сама процедура набуття членства у багатьох організаціях і використання їхніх можливостей для зміцнення власних позицій була неоднозначною. До того ж, залежно від внутрішньої політичної ситуації, пріоритетів своєї зовнішньої політики та зміни впливів сусідніх країн у регіоні Південного Кавказу та Каспійського басейну, насамперед Росії, Туреччини та Ірану, а також зростання чи зменшення значимості енергетичного чинника, відповідно, змінювалась і тактика поведінки азербайджанських дипломатів у міжнародних організаціях. Однак визначальним чинником упродовж усіх років незалежності була проблема відновлення територіальної цілісності країни та врегулювання конфлікту у Нагірному Карабаху. Саме тому

дослідження особливостей вирішення національних інтересів Азербайджану через членство та активність у міжнародних організаціях становить беззаперечний науковий інтерес.

Азербайджанську Республіку прийняли в члени *Організації Об'єднаних Націй* (ООН) 2 березня 1992 року, отож 6 травня 1992 року було відкрито постійне представництво Азербайджану при ООН. Починаючи з першого дня співробітництва з ООН, АР через платформу ООН намагалася привернути увагу міжнародної громадськості до вірмено-азербайджанського конфлікту і досягти мирного договору, використовуючи потенційні можливості ООН.

Протягом 1993 року *Рада Безпеки* (РБ) ООН з проблем вірмено-азербайджанського конфлікту прийняла резолюції під номерами 822, 853, 874, 884. Кожну резолюцію приймали в результаті захоплення Нагірного Карабаху та інших земель АР збройними силами Вірменії. Ці резолюції, підтверджуючи територіальну недоторканність Азербайджану, висували вимоги негайного оголошення припинення вогню, припинення військових дій і виведення окупаційних сил з територій Азербайджану. На жаль, положення відомих резолюцій досі не виконані.

Завдяки принциповій позиції *Генеральної Асамблеї* (ГА) ООН 23 листопада 2004 року в щоденник п'ятдесят дев'ятої сесії ввели пункт під назвою «Положення в окупованих територіях Азербайджану» за номером 163. Цей пункт створив сприятливий ґрунт для прийняття корисних і справедливих заходів у напрямі запобігання діяльності щодо заселення окупованих азербайджанських земель, яку здійснювала Вірменія.

Азербайджан активно і корисно співпрацює з багатьма спеціальними організаціями та органами ООН, серед яких, зокрема: Програма Розвитку ООН (ПРООН), структура Верховного Комісара ООН у справах біженців (UNHCR), Дитячий фонд ООН, Організація ООН з освіти, науки і культури, Організація з розвитку промисловості, Всесвітня організація з охорони здоров'я, Фонд біженців ООН, Міжнародне агентство з атомної енергії, Організація з Договору про всебічну заборону ядерних випробувань та ін. Різні програми та проекти слугують підвищенню життєвих стандартів, втіленню в життя структурного регулювання економіки.

Програма Розвитку ООН значною мірою сприяла процесу післявоєнного відновлення за допомогою використання можливостей і фінансування Азербайджанського агентства з відновлення і перебудови (ARRA) та Національного агентства зі звільнення території від мін (ANAMA). Програма Розвитку ООН, підтримуючи ARRA, здійснює програми Світового банку, ПРООН, Верховного Комісара ООН у справах біженців.

Офіційний Баку вважає, що розвиток країни в рамках сучасних норм і стандартів є головною перевагою. Як головні складові цієї програми можна відзначити такі питання, як посилення демократичної інфраструктури, широка прозорість, розвиток громадськості в процесі прийняття рішень та політичних обговорень.

З метою відкриття нових робочих місць і розвитку економіки, ПРООН надала допомогу уряду Азербайджану для забезпечення ефективного розвитку і впровадження політичних та інших заходів у приватному секторі. Для посилення структурних реформ ПРООН співпрацює зі Світовим банком, щоб реалізувати програми в приватному секторі Азербайджану [7, с. 32–35].

Азербайджан 2011 року вперше обрали непостійним членом Ради Безпеки ООН за підсумками голосування в Генеральній Асамблеї. Азербайджан обрали в цей орган від Європи, за нього проголосували 155 країн за необхідних 129. Дворічне членство Азербайджану у РБ ООН тривало з 1 січня 2012 р.

Незважаючи на певні успіхи від членства та діяльності в ООН, насамперед пов'язані з наданням різнопланової допомоги в гарантуванні безпеки і територіальної цілісності країни, а також зі скеруванням консультативної та матеріальної допомоги у врегулюванні повоєнної ситуації та у впорядкуванні управління й проведення структурних реформ, варто зазначити і деякі недоліки та проблеми. Насамперед вони стосуються видимого факту стагнації у вирішенні збройного конфлікту у Нагірному Карабаху та практичного замороження існуючого стану протистояння інтересів Вірменії та Азербайджану. Це пояснюють станом відсутності видимого збройного протистояння за одночасного різкого загострення конфліктів в інших частинах планети, отож для ООН, скутої фінансовими можливостями та постійним конфліктом інтересів країн-членів, до цього регіону просто не доходить черга. До того ж, активність вірменської дипломатії за підтримки потужної і впливової діаспори в різних країнах світу, насамперед у США, позначається на фактичному блокуванні справедливих азербайджанських інтересів щодо відновлення територіальної цілісності країни.

Згортання демократичних перетворень в Азербайджані за одночасного відчутного зростання політичного впливу оточення президента країни Ільхама Алієва не залишається непомітним у структурах більшості міжнародних організацій, у тім числі й ООН.

Зокрема, 1 вересня 2015 р. суд у Баку засудив до семи з половиною років ув'язнення незалежну журналістку Хадіджу Ісмаїлову, яка співпрацювала з Радіо Свобода і Радіо Вільна Європа. Правозахисники заявляють, що пред'явлені їй звинувачення є помстою за публікації про корупцію у вищих ешелонах азербайджанської влади.

Глава відомства ООН з прав людини Зейд Раад аль-Хусейн засудив наступ на громадянське суспільство в Азербайджані. У поширеній від його імені заяві зазначено, що в Азербайджані триває переслідування, утиск і залякування журналістів, правозахисників та активістів з боку влади. Аль-Хусейн закликав Баку негайно звільнити усіх, кого взято під варту за використання права на свободу слова, свободу асоціацій або мирних зібрань, а також за захист інших прав [11].

Азербайджан став 43 за рахунком членом *Ради Європи* (РЄ) 25 січня 2001 р. У Парламентській Асамблеї Азербайджан представляє парламентська делегація у складі 6-ти представників та їхніх 6-ти заступників. Делегація Азербайджану в

Конгресі місцевих і регіональних влад Ради Європи складається з 6-ти представників та їхніх 6-ти заступників.

Доповідачі Моніторингового комітету Ради Європи по Азербайджану Педро Аграмунт і Джозеф Греш висловили глибоку стурбованість з приводу негативного розвитку подій в Азербайджані у січні 2013 року, включаючи затримання і засудження мирних демонстрантів та арешти опозиційних лідерів. Під час мирної демонстрації в Баку 26 січня 2013 р. затримали близько 80-ти осіб, які протестували проти насильства влади 23–24 січня в місті Ісмаїлов. До 30-ти маніфестантів у Баку покарали адміністративно, а п'ятьох арештували.

Доповідачі наголосили на факті арешту голови REAL Ільгара Мамедова та заступника голови партії «Мусават» Тофіка Ягублу. Вони також нагадали, що Азербайджан має дотримуватися і виконувати свої ж зобов'язання, прийняті перед вступом країни до Ради Європи [8].

Азербайджан 30 січня 1992 року прийняли членом НБСЄ (з 1 січня 1995 р. – ОБСЄ). Зазначимо, що НБСЄ була першою європейською організацією, куди входив Азербайджан.

Починаючи з лютого 1992 року, вірмено-азербайджанський конфлікт, відповідно до принципів НБСЄ, перетворився на об'єкт уваги держав-членів цієї організації. З цією метою в середині лютого перша спеціальна місія НБСЄ відвідала Азербайджан, а 27–28 лютого на засіданні *Комітету вищих посадових осіб* (КВПО) НБСЄ вперше обговорили вірмено-азербайджанський конфлікт. У документі, де підтверджується приналежність Нагірного Карабаху Азербайджанській Республіці, знайшов своє відображення заклик до мирного врегулювання конфлікту за умови незмінності кордонів.

На першій додатковій зустрічі *Ради міністрів закордонних справ* (РМЗС) 24 березня 1992 р. НБСЄ обговорили становище в Нагірному Карабаху. На зустрічі прийняли рішення щодо скликання Мінської конференції з мирного врегулювання вірмено-азербайджанського конфлікту, а 8–10 червня 1992 р. Азербайджан вперше брав участь у Саміті НБСЄ, який проводили в Гельсінкі, і підписав його документи.

До Паризької Хартії НБСЄ Азербайджан приєднався 20 грудня 1993 р. На Будапештському саміті 1993 р. вперше вирішили створити миротворчі сили, здатні в рамках ОБСЄ брати участь у заходах Європейської безпеки, та скерувати їх у зони конфліктів. Держави-члени дійшли згоди щодо першої миротворчої місії багатонаціональних військових частин у Нагірнокарабаський регіон під егідою ОБСЄ. Крім цього, у Будапешті в рамках Мінського процесу заснували інститут спільного головування. Конкретним результатом роботи Будапештського саміту з вірмено-азербайджанського конфлікту є прийняття резолюції під назвою «Посилення діяльності ОБСЄ у зв'язку з нагірнокарабаським конфліктом». За результатами Будапештського саміту 20 січня 1994 року у Відні заснували Групу планування високого рівня, що налічувала військових представників, призначених країнами-членами.

На Лісабонській зустрічі на вищому рівні держави-члени ОБСЄ погодилися (крім Вірменії) з такими базовими принципами вирішення вірмено-азербайджанського конфлікту:

1. Територіальна цілісність Вірменської Республіки та Азербайджанської Республіки;

2. Надання Нагірному Карабаху статусу найвищого ступеня самоврядування в складі Азербайджану;

3. Забезпечення безпеки всього населення Нагірного Карабаху.

Для врегулювання конфлікту створили Мінську групу ОБСЄ (МГ ОБСЄ). З 1 січня 1997 р. США, Росія і Франція керують Мінським процесом ОБСЄ як співголови МГ.

Досягнуте співробітництво між Азербайджаном і *Бюро демократичних інститутів та прав людини* (БДПІЛ) ОБСЄ. Починаючи з 1998 року, БДПІЛ активно співпрацювало з урядом Азербайджанської Республіки. В результаті цієї співпраці здійснено багато проектів у сфері демократизації, верховенства законів і, передусім, в удосконаленні законодавства про вибори, міграцію, гендерну рівність, а також в інших сферах. БДПІЛ брало активну участь у президентських, парламентських і муніципальних виборах, проведених в Азербайджані.

Азербайджан як повноправний член ОБСЄ підтримує зв'язок з Офісом Верховного Комісара ОБСЄ з національних меншин. Співпраця Офісу Верховного Комісара ОБСЄ та Азербайджану поки-що не відповідає бажаному рівню і її нерегулярно втілюють у життя, незважаючи на мандат Верховного Комісара з національних меншин, а також на успіхи країни у сфері захисту прав національних меншин і на здійснювані заходи [6, с. 30–32].

Однак у процесі врегулювання нагірнокарабаського конфлікту тривалий час нічого істотного не відбувалося. В Баку вважають, що МГ ОБСЄ не виконує покладених на неї завдань, і візит Генсека ОБСЄ Заньєра в регіон мало що змінив. Метою Мінської групи заявлено забезпечення переговорів щодо мирного вирішення кризи на базі принципів, зобов'язань і положень ОБСЄ, проте переговори сторін конфлікту вже давно зайшли в глухий кут. Баку вважає, що для врегулювання конфлікту повинні бути визначені часові рамки. Нетерпіння, що проявляє в цьому питанні Баку, зрозуміле. Єреван влаштовує нинішня ситуація та проведення постійних і малорезультативних переговорів під егідою Мінської групи. Проте в Азербайджані існує величезна проблема – близько мільйона біженців і тимчасово переміщених осіб, які вже 20 років не можуть повернутися у свої будинки. Азербайджан чекає виконання чотирьох резолюцій ООН, які закликають Вірменію вивести війська з окупованих азербайджанських територій.

Баку формально підтверджує свою відданість не лише принципу територіальної цілісності країни, а й принципу самовизначення, адже Азербайджан готовий надати особливий статус Нагірному Карабаху і високий ступінь автономії, проте в рамках територіальної цілісності Азербайджану. Однак пропозиції Баку з року в рік ігнорує влада Вірменії [3].

Європейський Союз (ЄС), який за своїм економічним і політичним потенціалом володіє потужним впливом на міжнародній арені, встановив багатостороннє співробітництво з країнами світу. Зв'язки між Азербайджаном та ЄС також здійснюють у рамках таких програм з різних сфер: сприяння економічним і політичним реформам, створення транспортно-комунікаційного коридору Схід–Захід (ТРАСЕКА), розвиток інфраструктури та в інших напрямках.

Президент Гейдар Алієв 1996 року підписав підготовлену Угоду про партнерство та співробітництво між ЄС та Азербайджаном і встановив офіційні зв'язки Азербайджану з цією структурою. В рамках програми передбачено матеріальне і технічне сприяння ЄС проведенню низки структурних реформ, спрямованих на розвиток відносин ринкової економіки в Азербайджані, програми приватизації, реалізації інфраструктурних проектів.

У вересні 1998 року в Баку відбувся найважливіший захід програми ТРАСЕКА – міжнародна конференція, у якій брали участь делегації 32-х держав-учасниць програми ТРАСЕКА та представники 13-ти міжнародних і регіональних структур. На закінчення конференції Комісія Європейського Союзу, керівники країн-учасниць підписали важливий документ «Багатостороння угода з розвитку транспортно-комунікаційного коридору Європа – Кавказ – Азія». Окрім того, від імені учасників прийняли Бакинську декларацію, яка відображає основні принципи всебічного співробітництва та регіональної інтеграції між євразійськими країнами. З метою планування робіт по проекту ТРАСЕКА і координування їхнього здійснення на міжнародній конференції прийняли рішення щодо створення в місті Баку спеціальної штаб-квартири.

У рамках програми «Політики нового сусідства» з ЄС Азербайджан отримав можливість для здійснення багатьох економічних, політичних, правових та адміністративних реформ, заручившись з цією метою фінансово-технічною підтримкою Союзу. Крім того, в рамках нової програми Азербайджан отримав у ЄС квоту виходу на його внутрішні ринки, можливості вільного обороту, пов'язані з робочою силою, товарами, послугами, інвестиціями і капіталом.

Упродовж 1993–2004 рр. ЄС виконав роботу на суму у понад 100 млн євро по лінії програм надзвичайної та гуманітарної допомоги, відновлювальних та технічних проектів, структурних реформ і т. п. Такі програми Союзу, як INOGATE, ECHO та інші, фінансували серйозні проекти в Азербайджані.

Розпорядження президента Азербайджану Ільхама Алієва від 1 червня 2005 року «Про створення Державної комісії з інтеграції Азербайджанської Республіки в Європу» ставило за мету забезпечення ефективної та координованої роботи з подальшого зміцнення зв'язків між Азербайджаном і Європейським Союзом, передбачало створення робочих груп зі співробітництва з ЄС у політичній, економічній, транспортній та енергетичній, правовій, гуманітарній, науково-освітній сферах, у галузі безпеки, прав людини та демократизації [5, с. 40–43].

У червні 2004 року Азербайджан долучився до Європейської програми сусідства, а в травні 2008 року – до *Програми Східного партнерства* (ПСП). Сьогодні ЄС та Азербайджан працюють у рамках ПСП у п'ятьох напрямках: 1) спільний діалог і реформи; 2) сфера правосуддя, свободи та безпеки; 3) економічні та соціальні реформи, скорочення бідності і сталий розвиток; 4) специфічні сфери, включаючи транспорт, енергетику та екологію; 5) безпосередні контакти між людьми, тренінги, реформи сектору охорони здоров'я, культурне співробітництво.

На порядок денний висунуто вирішення проблем щодо спрощення візового режиму та реадмісії (повернення нелегальних мігрантів). Спрощення візового режиму, підписання асоціативної угоди та угоди про вільну торгівлю – ключові компоненти програми ЄС «Східне партнерство». Щоправда, підписання угоди щодо вільної торгівлі пов'язували зі вступом країн-партнерів у СОТ [10].

У Брюсселі 30 вересня 2009 р. міністри закордонних справ трьох південнокавказьких країн брали участь у щорічній сесії Ради Європейського Союзу зі співробітництва з країнами Південного Кавказу. На цій зустрічі ухвалено рішення про перспективу асоціативного членства країн Закавказзя в ЄС, що є найефективнішим стимулом для вирішення конфліктів і проведення внутрішніх реформ у цих країнах.

Переговори про асоційоване членство розпочато в липні 2010 року. Укладення угоди про асоціацію з ЄС передбачали з кожною країною Південного Кавказу окремо, і зміст залежав від глибини співпраці з цією структурою. Крім цього, передбачено підписання окремої угоди щодо спрощення візового режиму з країнами Євросоюзу [1].

Угоду про спрощення візового режиму між Азербайджаном і ЄС підписано 29 листопада 2013 р. в рамках саміту країн-учасниць програми ЄС «Східне партнерство» у Вільнюсі. Угоду про реадмісію з ЄС підписано 28 лютого 2014 р.

Однак, на відміну від інших учасників ПСП ЄС – України, Молдови та Грузії, які в червні 2014 року підписали Угоду про асоціацію з ЄС, та Білорусі і Вірменії, які пріоритетом для себе обрали членство у Євразійському економічному союзі під егідою Російської Федерації, Азербайджан за останні два роки не зблизився з жодним інтеграційним угрупованням. На думку зарубіжних експертів, це пов'язано з внутрішніми процесами у самій країні і можливостями ЄС. Зокрема, директор Програми зі спостереження за розвитком відносин між Євросоюзом і Середньою Азією Фонду з вивчення міжнародних відносин і діалогу із зовнішнім світом (FRIDE, Іспанія) та співробітник проекту по Кавказу CASCADE Йос Бунстра зазначили, що замороження відносин між ЄС та Баку можна пояснити критикою європейцями процесів згортання демократичних змін і переслідуванням політичних опозиціонерів в Азербайджані. Також зазначено, що Азербайджан протягом 2014 року утримувався від участі в більшості механізмів і форматів в рамках Програми «Східного партнерства». Так само малоімовірним вважають приєднання ЄС до вирішення питань нагірнокарабаського конфлікту [9].

Азербайджан у вересні 2015 р. скасував візит до країни делегації Єврокомісії після критики з боку Європарламенту, переслідування та арешту опозиційних політиків та журналістів у цій країні. У заяві МЗС країни міститься намір Азербайджану переглянути свої відносини з ЄС, де, за словами міністерства, «наявні сильні антиазербайджанські й антиісламські тенденції». Євродепутати закликали Європейську комісію і держави-члени ЄС дати «рішучу спільну відповідь на переслідування в Азербайджані» і розглянути можливість «санкцій і візових заборон щодо всіх політиків, чиновників і суддів, причетних до політичних переслідувань» [2].

Після здобуття незалежності і приходу до влади лідерів «Народного фронту» Азербайджан залишився поза форматом інтеграційних проектів під патронажем Росії. Хоча спочатку, 21 грудня 1991 р., Азербайджанська Республіка підписала Алма-Атинський протокол до Біловезької угоди про створення *Співдружності Незалежних Держав* (СНД). І лише після повернення на політичний олімп Гейдара Алієва розпочався реальний процес зближення позицій, що завершився вступом Азербайджану в СНД восени 1993 року і приєднанням до Договору про колективну безпеку. Мотиви Гейдара Алієва були абсолютно зрозумілими – вирішення конфлікту навколо Нагірного Карабаху вимагало швидких і ефективних рішень. Вступ до СНД у той момент здавався можливим варіантом, вигідним для Азербайджану. Однак, за винятком Ашхабадської декларації, варіант реальної участі структур СНД у миротворчому процесі так і не відшукали. Росія використовує своє домінуюче становище в СНД та Організації Договору про колективну безпеку як інструмент почергового тиску на Азербайджан та Вірменію.

Лідер Азербайджану зазначав, що в існуванні СНД позитиву значно більше, ніж негативу. Ільхам Алієв визначив суть функціонування Співдружності Незалежних Держав як регіонального переговорного майданчика, як клубу країн, що виник «волею долі», і виразно висловив думку про те, що «демонізувати» цю структуру або занадто багато від неї чекати не варто [4].

Останнім часом російська влада все частіше говорить про бажання до 2015 р. перетворити *Євразійське економічне співтовариство* (ЄврАзЕС) в Євразійський економічний союз, який може стати аналогом Європейського Союзу. Однак Азербайджан, за словами спостерігачів, досі не бачить передумов до приєднання до проанонсованого і підтримуваного Москвою проекту Євразійської інтеграції.

Баку дотримується лінії диверсифікації як політичного, так і економічного курсу країни. Для Азербайджану, зрештою, вигідніший багатовекторний розвиток відносин – з країнами Каспійського регіону, СНД і Заходу, і гнучкі прагматичні альянси за інтересами, які приносять Баку максимум вигоди.

Активність Азербайджану в *Організації Чорноморського економічного співробітництва* (ОЧЕС), *Організації ісламського співробітництва*, *Тюркській Раді* має більшою мірою представницьке, аніж практичне значення.

Отже, на даному етапі Азербайджану справді вигідніше не входити в проекти великих об'єднань під егідою сильних і впливових держав. Країна намагається використати членство у міжнародних організаціях, а також співпрацю з

найвпливовішими з них для успішної реалізації власних національних інтересів, насамперед гарантування безпеки і територіальної цілісності та розширення економічних контактів. Азербайджан вважають дещо успішнішою країною у сенсі економічного зростання, аніж інші країни Південного Кавказу: завдяки значним енергетичним ресурсам та відчутним перевагам геополітичного та логістичного положення. Це постійно привертатиме увагу таких організацій, як ЄС, СНД, ЄврАзЕС та інших. Однак згортання демократичних процесів та обмеження прав людини в країні, які почастішали останніми роками, також не залишаються поза увагою міжнародної спільноти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азербайджан и ЕС возобновят переговоры по ассоциативному соглашению. – Режим доступа : <http://news.day.az/politics/378590.html>.
2. Азербайджан скасував візит делегації ЄС після критики на адресу Баку. – Доступно з : <http://www.radiosvoboda.org/content/news/27242732.html>.
3. Баку недоволен ОБСЕ. – Режим доступа: <http://www.ia-centr.ru/expert/13738/>.
4. Власов А. Азербайджан и СНГ. От какой интеграции мы отказываемся? – Режим доступа : <http://www.ia-centr.ru/expert/1053/>.
5. Внешняя политика Азербайджана. Азербайджан и международные организации. ЕС и Азербайджан. – С. 40-43. – Режим доступа : <files.preslib.az/projects/azerbaijan/.../gl8.pdf>.
6. Внешняя политика Азербайджана. Азербайджан и международные организации. ОБСЕ и Азербайджан. – С. 30-32. – Режим доступа : <files.preslib.az/projects/azerbaijan/.../gl8.pdf>.
7. Внешняя политика Азербайджана. Азербайджан и международные организации. ООН и Азербайджан. – С. 32-35. – Режим доступа : <files.preslib.az/projects/azerbaijan/.../gl8.pdf>.
8. В ПАСЕ обеспокоены опасным развитием событий в Азербайджане. – Режим доступа : <http://www.blackseanews.net/read/56246>.
9. Европейская политика соседства нуждается в пересмотре – эксперт. – Режим доступа : <http://www.trend.az/azerbaijan/politics/2397447.html>.
10. ЕС – Азербайджан: «Налаживание мостов». – Режим доступа : <http://www.contact.az/docs/2012/Politics/092700012668ru.htm#.UUWexanM93Q>.
11. ООН осуждает наступление на гражданское общество в Азербайджане. – Режим доступа : <http://www.svoboda.org/content/article/27233152.html>.

Стаття надійшла до редколегії 21.04.2015

Прийнята до друку 15.05.2015

MODERN POSITION OF AZERBAIJAN IN INTERNATIONAL ORGANIZATION

Ihor Zin'ko, Petro Baykovskyy

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000, tel.: (032)2394656,
e-mail: igor_zinko@ukr.net, baykovskyy@gmail.com*

The article defines the system factors that shape foreign policy interests, priorities and current policy of the Republic of Azerbaijan in international organizations. In particular, there is investigated the influence of Nagorno-Karabakh conflict on the current situation in the Armenian-Azerbaijan relations and the mediating role of international organizations in its solution. Also it is examined attempts of Azerbaijan to use the tools and mechanisms of international organizations to strengthen democratic governance, rule of law and human rights, which was more prominent in the last years. It is noted that solution of the territorial integrity problem in cooperation with the UN and the OSCE is effective insufficiently.

It is analyzed the organizational arrangements and institutional mechanisms for European integration policy of Azerbaijan, which mostly are implemented within the framework of the EU Eastern Partnership. Also is traced the impact of recent political developments in Azerbaijan on the country's position in international organizations. In particular, it is explored the reaction of the international organizations on the breakdown of democratization process in the country as well as minimizing deep cooperation with the European Union, notably increased over the last year.

Key words: international organizations; national interest; human rights; rule of law; the UN; OSCE; Council of Europe; EU; Eastern Partnership; CIS.

СОВРЕМЕННАЯ ПОЗИЦИЯ АЗЕРБАЙДЖАНА В МЕЖДУНАРОДНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Ігорь Зинько, Петр Байковский

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, г. Львов, Украина, 79000, тел.: (032)2394656,
e-mail: igor_zinko@ukr.net, baykovskyy@gmail.com*

Определены система факторов, которые формируют внешнеполитический интерес, приоритеты и политика Азербайджанской Республики в международных организациях. В частности, исследовано влияние нагорнокарабахского конфликта на современное состояние армяно-азербайджанских отношений и посредническую роль международных организаций в их урегулировании. Отслеживаются попытки Азербайджана использовать инструменты и механизмы международных организаций с целью укрепления демократических устоев управления, утверждения верховенства права и прав человека, что было более заметным в прошедшие годы. Отмечается, что в решении вопросов территориальной целостности сотрудничество с ООН и ОБСЕ остается недостаточно эффективным.

Анализируются организационные меры и институциональные механизмы евроинтеграционной политики Азербайджана, которые реализуются в рамках программы ЕС «Восточное партнерство». Отслеживается влияние последних политических событий в Азербайджане на позицию страны в международных организациях. В частности, отмечена реакция международных организаций на свертывание демократических процессов в стране, отстранение от программ углубления сотрудничества с ЕС, что особенно усилилось за последний год.

Ключевые слова: международные организации; национальный интерес; права человека; верховенство права; ООН; ОБСЕ; Совет Европы; ЕС; Восточное партнерство; СНГ.